

Helena Uhlén
Enheten för naturskydd och tillsyn
010-22 36 349

Beslut om utökning av naturreservatet Stolpaberg i Vetlanda kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) om geografisk utökning av naturreservatet Stolpaberg. Reservatets nya avgränsning framgår av bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Syfte, skäl och föreskrifter som anges i Länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet Stolpaberg den 17 mars 2006, dnr 511-7115-04 (bilaga 2), ska gälla också inom den utökade delen av naturreservatet.

Länsstyrelsen beslutar vidare att den tillkommande delen ska ingå i skötselområde 1 i gällande skötselplan, daterad 2006-03-17 med dnr 511-7115-04 (bilaga 3). Torplämningen i den tillkommande delen ska skötas på samma sätt som torplämningen inom det ursprungliga naturreservatet.

Uppgifter om utökningen av naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Stolpaberg
Areal	15 hektar (ha)
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Vetlanda
Socken	Lemnhult
Lägesbeskrivning	2 km väster om Lemnhults kyrka
Fastigheter	del av Hökatorp 1:5 (fastighetsreglering pågår)
Fastighetsägarkategori	Staten (Naturvårdsverket)
Gräns	Enligt karta, bilaga 1.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Hela naturreservatet Stolpaberg är beläget på en höglänt berggrundsplatå i de sydöstra delarna av Jönköpings län. Platån kallas för Skäftesfallsplatån och karaktäriseras av en småbruten berggrundsytta med ett tunt täcke av morän. Reservatets kärna utgörs av äldre naturskogsartad hällmarkstallskog med få spår av skogsbruk. Vissa av träden bär tecken på skogsbrand från tidigt 1800-tal. Områdets övriga delar utgörs av till viss del brukad grandominerad barrskog med inslag av gransumpskog, tallmosse och ungsogar av gran eller tall. I dessa delar har naturvårdsbränning utförts år 2015 och ytterligare en bränning är planerad år 2018. Generellt är reservatsområdet mosaikartat med små hällpartier, mossmarker och surdråg, vilket gynnar förekomsten av skogshöns. I och med detta beslut omfattar reservatet ett 15 hektar större område än det som skyddats genom tidigare beslut. Den utökade delen utgörs av barrnaturskog som domineras av gran. Det finns gott om ganska ny död ved i området. Den ursprungliga delen av reservatet ingår i Natura 2000 och består till största del av naturtypen taiga och den utökade delen kan också till största delen klassas som naturtypen taiga.

Bakgrund

Redan år 1999 och år 2000 köpte Naturvårdsverket berörda fastigheter, delvis för att kunna använda dessa som bytesmark. I samband med köpet konstaterades att stora delar av fastigheterna hade höga naturvärden som motiverade ett skydd i form av naturreservat. Länsstyrelsen beslutade om bildande av naturreservatet Stolpaberg den 17 mars 2006. Övriga delar av de inköpta fastigheterna behölls av Naturvårdsverket som eventuell bytesmark, däribland Hökatorp 1:5. Efter reservatsbildningen har det framkommit att även en mindre del av fastigheten Hökatorp 1:5 har så höga naturvärden att området bör inkluderas i naturreservatet Stolpaberg.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., har skett med Naturvårdsverket, Vetlanda kommun, Skogsstyrelsen och Energimyndigheten. Naturvårdsverket har tillstyrkt utökningen. Vetlanda kommun och Skogsstyrelsen har inte haft något att invända mot en utökning av naturreservatet. Kommunen bedömer att utvidgningen inte påverkar möjligheten till vindbruk i nämnvärd omfattning. Energimyndigheten påtalar att den föreslagna utökningen överlappar med riksintresse för vindbruk. I syfte att skydda utpekade områden av riksintresse för vindbruk från påtaglig skada anser Energimyndigheten att förslaget om utökning ska utgå.

Förslag till beslut och skötselplan skickades på remiss den 21 november 2016 till Vetlanda kommun, Skogsstyrelsen, Sveriges Geologiska undersökning (SGU), Energimyndigheten och flera föreningar. Samtidigt förelades sakägarna att inkomma med yttrande.

Yttranden har inkommit från Vetlanda kommun, Skogsstyrelsen, SGU, Energimyndigheten och Vetlanda naturskyddsförening. Vetlanda kommun, Skogsstyrelsen och SGU har inget att erinra mot utökningen av naturreservatet. Vetlanda naturskyddsförening är positiva till utökningen. Energimyndigheten står fast vid sitt ställningstagande i samrådsyttrandet.

Motivering

BESTÄMMELSER

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärrning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som

regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

Av 3 kap. 8 § andra stycket MB följer att områden som är av riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Länsstyrelsens beslut om geografisk utökning av naturreservatet Stolpaberg bidrar till att miljö kvalitetsmålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt och djurliv” kan uppfyllas.

Utökningen av naturreservatet Stolpaberg prioriteras i enlighet med den strategi som finns vid urval av skogsområden för långsiktigt skydd (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län, 2006, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Skogsstyrelsen Jönköping-Kronberg). Stolpaberg ligger inom värdetrakten Sydöstra Vetlanda som har höga värden knutna till tallskog och hållmarksmiljöer. En utökning av området bedöms förstärka möjligheterna att bevara biologisk mångfald på lång sikt. Stolpaberg ligger

även inom bränningslandskapet nordöstra Småland och Östergötland (Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade skogsområden år 2012-2022). Det ursprungliga naturreservatet Stolpaberg ingår i nätverket Natura 2000.

Stolpaberg är naturreservat sedan år 2006. Naturreservatet utökas nu med 15 hektar. Utökningen har avgränsats utifrån områdets naturvärden och lämplig arrondering. Liksom övriga delar av naturreservatet utgörs skogen av barrnaturskog med höga naturvärden. Länsstyrelsen bedömer att de höga naturvärdena i den utökade delen motiverar ett skydd mot avverkning och borttransport av död ved men även exploatering i form av byggnation. Området ska därför skyddas som naturreservat. Föreskrifterna och avgränsningen är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara områdets barrnaturskog.

Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt avgränsningen och föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att avgränsningen och föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Den utökade delen av naturreservatet ingår i ett område som utav Statens energimyndighet har pekats ut som riksintresse för vindbruk enligt 3 kap. 8 § MB. I och med detta ska området skyddas från åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningar för energiproduktion vindbruk. Då det utökade reservatsområdet utgör mindre än 1% av den totala arealen som utgör riksintresse för energiproduktion vindbruk och dessutom ligger i dess utkant gör Länsstyrelsen bedömningen att reservatets utökning inte påtagligt försvårar tillkomsten eller nyttjandet av områdets potential för anläggningar för vindbruk. Därtill förekommer störningskänslig fågel i Natura 2000-området Stolpaberg som vanligtvis föranleder en skyddszon mot etablerande av vindkraftsparker. Vetlanda kommun har upprättat dokumentet "Vindbruksplan 2010 för Vetlanda kommun" för att kunna styra etableringarna och antalet vindkraftverk till de mest lämpliga platserna i kommunen. Dokumentet utgör en bilaga till översiktsplanen. Av dokumentet framgår att ett generellt skyddsavstånd på minst 500 meter, inom vilket vindkraft ej ska byggas, gäller kring Natura 2000-områden. Då föreslagen utökning av reservatet Stolpaberg ligger inom detta skyddsavstånd från befintligt Natura 2000-område stärks Länsstyrelsens bedömning ytterligare.

Länsstyrelsen bedömer därmed att utökningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljö- och energidepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 5 (formulär 23).

Uppllysning

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 28 april 2017 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Smt-gruppen den 30 mars 2017, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 20 april 2017.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Helena Uhlén varit föredragande, har även enhetschef naturskydd och tillsyn Malin Lund och avdelningschef Per Hallerstig deltagit.

Anneli Wirtén

Helena Uhlén

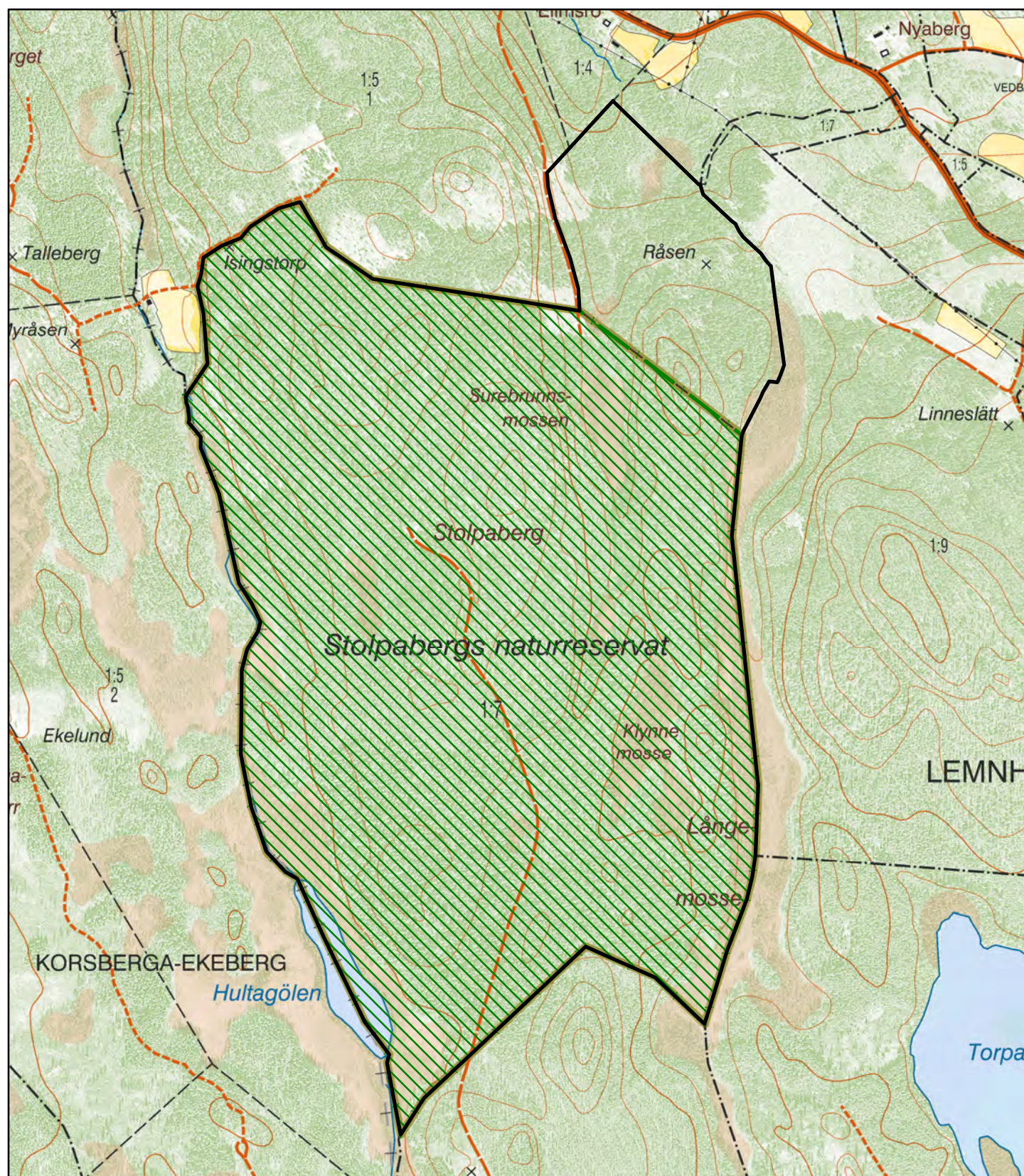
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Beslut för naturreservatet Stolpaberg, 2006-03-17, dnr 511-7115-04
3. Skötselplan för naturreservatet Stolpaberg, 2006-03-17, dnr 511-7115-04
4. Sakägarförteckning
5. Hur man överklagar
6. Sändlista

Naturreseptatet Stolpaberg

Bilaga 1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2017-03-27, dnr 511-3966-2016

1:10 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Naturreseptatsgräns

Befintliga naturreservatet Stolpaberg

BESLUT

Datum
2006-03-17Beteckning
511-7115-04

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Sida 1/5

Enligt sändlista

Malin Samuelsson
Naturavdelningen
036-39 52 26Postadress 551 86 Jönköping
Besöksadress Hamngatan 4
Tfn 036-39 50 00
Fax 036-12 15 58
E-post lansstyrelsen@f.lst.se
www.f.lst.se
Postgiro 3 51 76-7**Bildande av naturreservatet Stolpaberg i Vetlanda kommun****Länsstyrelsens beslut**

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) området Stolpaberg, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat.

Syftet med reservatet är att

- bevara ett stort och variationsrikt barrnaturskogsområde med vildmarkskaraktär
- bevara den biologiska mångfald som är knuten till barrnaturskog
- bevara de listade habitaterna enligt EU:s art- och habitatdirektiv i gynnsamt tillstånd

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, samt 22 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se **Reservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 2). Förvaltare av reservatet ska vara Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Administrativa data

Objektnamn	Stolpaberg
Skyddsform	naturreservat
Beslut om Natura 2000	ja (SE0310509)
Kommun	Vetlanda
Socken	Lemnhult
Karta	fastighetskarta: 6F0c, 6F0d terrängkarta: 6FSV
Lägesbeskrivning	Stolpaberg ligger 2 km väster om Lemnhults kyrka
Fastigheter	del av Hökatorp 1:5, 1:6, 1:7
Markägarkategori	staten (Naturvårdsfonden)

Gräns	se karta bilaga 1. Reservatsgränsen följer den blivande fastighetsgränsen.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	122 ha

Beskrivning av området

Stolpaberg är beläget på Skäftesfallsplatån, som är en höglänt berggrunds-platå på gränsen mellan de östra delarna av Kronobergs och Jönköpings län. Platån karaktäriseras av en småbruten berggrundsytta med ett tunt täcke av morän. Kärnan i reservatet, "berget" Stolpaberg (290 m.ö.h.), utgörs av äldre naturskogsartad hållmarkstallskog. Runtomkring växer framförallt äldre grandominerad barrskog, omväxlande med gransumpskog, tallmosse och ungskogar av gran eller tall. Reservatsområdet kantas i väster och öster av de två långsträckta myrarna Hultamyren med Hultagölen och Långemossen.

Reservatsföreskrifter**A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden**

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar
2. borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa, dika, dämna eller anordna upplag
3. bedriva täkt av något slag
4. uppföra helt ny byggnad eller anläggning
5. anlägga väg, parkerings- eller campingplats
6. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
7. uppföra stängsel eller annan hägnad
8. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringssämnen
9. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart
10. jaga fågel

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Utmärkning och skyltning av reservatet.
2. Anläggande och underhåll av parkeringsplats och strövstig.
3. Genomförande av inventeringar och undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.

4. Utförande i övrigt av åtgärder enligt fastställd skötselplan (bilaga 2), bland annat naturvårdsinriktade röjningar, luckhuggning, ringbarkning, naturvårdsbränning och röjning av väg.

C. Föreskrifter för allmänhet och sakägare enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar
2. klättra i boträd eller på annat sätt störa djurlivet
3. göra upp öppen eld annat än med medhavd ved
4. cykla eller rida annat än på befintliga vägar
5. framföra motordrivet fordon, med undantag av på parkeringen eller för uttransport av fälld älg med mindre fordon på fastmark som ej är hällmark
6. ställa upp husvagn, husbil eller släpvagn
7. sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller göra inskrift

Inom reservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

8. anordna lägerverksamhet med fler än 30 personer
9. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande med fler än 50 personer

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel och uppföljning enligt fastställd skötselplan (bilaga 2) eller för att hålla befintliga vägar framkomliga. Från föreskrifterna undantas även åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande, som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller/ kan gälla för området.

Ärendets handläggning

De berörda fastigheterna inköptes vintern år 1999 och våren år 2000 av Naturvårdsfonden, delvis för att användas som bytesmark. Redan 1993 blev 18 ha klassificerat som område med högt naturvärde av Skogsvårdsstyrelsen. I samband med köpen bedömdes ett betydligt större område ha mycket höga naturvärden. 2004 fick Lantmäteriet i uppdrag att mäta in den del av de inköpta fastigheterna som ska utgöras av naturreservatet.

Länsstyrelsen skickade den 12 september 2005 förslag till beslut på remiss till bland annat kommunen, Skogsvårdsstyrelsen och ideella föreningar. Berörda sakägare blev samtidigt förelagda att inkomma med yttrande. Vetlanda kommun, dåvarande Skogsvårdsstyrelsen i Jönköping-Kronoberg samt Vetlanda naturskyddsförening har inkommit med yttrande. Samtliga tillstyrker reservatsbildningen.

Skälen för beslutet

De centrala delarna av reservatet är ett område med högt naturvärde enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Hultamyren och Långamossen är uppmärksammade i länets naturvårdsprogram (85:75) och i våtmarksinventeringen från 1980-talet där de fick naturvärdesklass 2. Stolpaberg ligger på Skäftesfallsplatån, som delvis är avgränsad som riksintresse för naturvård (NF71), dock inte den del där reservatsområdet ligger. Stolpaberg godkändes år 2001 av Sveriges regering som ett område av gemenskapsintresse (pSCI), enligt art- och habitatdirektivet (områdeskod SE0310509).

De högsta värdena ligger i den stora arealen gammal skog med få spår av skogsbruk. Hedtallskog är typisk för den här delen av länet. Området ligger inom en trakt med flera skogsområden med höga naturvärden knutna till tall. Ett bevarande av skogen bidrar till att uppfylla miljömålet "Levande skogar". Områdets storlek och orördhet ger det en vildmarkskaraktär som är betydelsefull att bevara för områdets besökare.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot exploatering, skogsbruk och mot skador och slitage på marken. Området ska därför skyddas som naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara skogen och de strukturer och arter som hör till en naturskog samt att bevara områdets orördhet och vildmarkskaraktär. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § miljöbalken avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Reservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Hur man överklagar m.m.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, samt i Vetlanda-Posten. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i författningssamlingen och gäller omedelbart även om de överklagas.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Bo Landholm beslutat och reservatshandläggare Malin Samuelsson varit föredragande, har även länsassessor Ulrika Källberg och naturvårdsdirektör Johan Uhr deltagit.

Bo Landholm

Malin Samuelsson

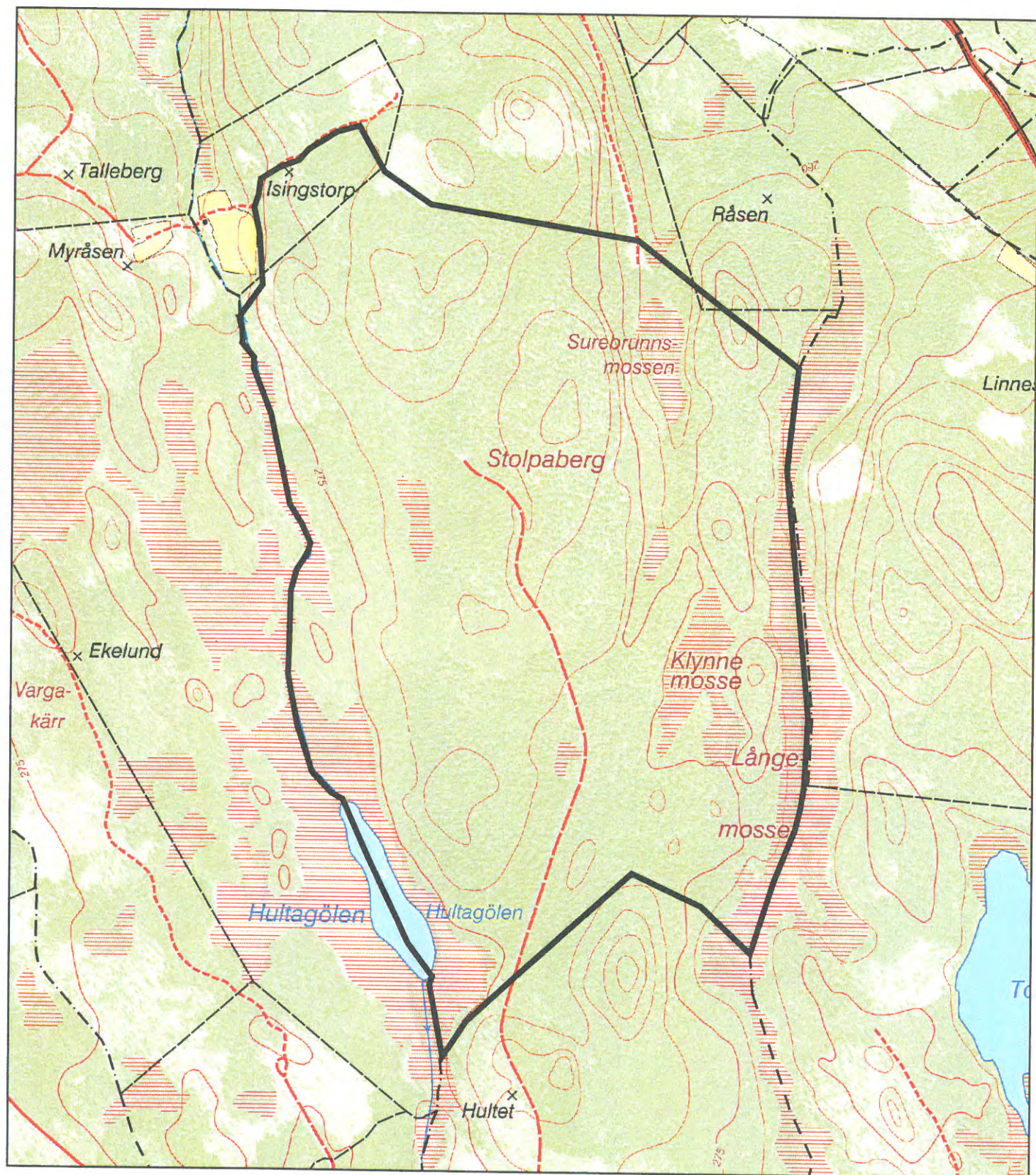
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

Naturreseptatet Stolpaberg

Bilaga 1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2006-03-17, dnr 511-7115-04

1:10 000

© Lantmäteriet 2006. Ur GSD-Fastighetskartan
ärende 106-2004/188F.

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.

 Reservatsgräns

Reservatsgränsen följer fastighetsgränsen för den nya fastigheten.
Fastighetsbildningen är inte klar, men gränsen är inmätt av Lantmäteriet

Skötselplan för naturreservatet Stolpaberg i Vetlanda kommun

Syfte med områdesskyddet

Syftet med reservatet är att

- bevara ett stort och variationsrikt barrnaturskogsområde med vildmarkskaraktär
- bevara den biologiska mångfald som är knuten till barrnaturskog
- bevara de listade habitaterna enligt EU:s art- och habitatdirektiv i gynnsamt tillstånd

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektnamn	Stolpaberg
Skyddsform	naturreservat
Beslut om Natura 2000	ja (SE0310509)
IUCN-kategori	Ia – strikt naturreservat
Miljömål	Levande skogar
Län	Jönköping
Kommun	Vetlanda
Socken	Lemnhult
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets ostdel (13)
Karta	fastighetskarta: 6F0c, 6F0d terrängkarta: 6FSV
Lägesbeskrivning	Stolpaberg ligger 2 km väster om Lemnhults kyrka
Fastigheter	del av Hökatorp 1:5, 1:6, 1:7 (fastighetsbeteckning för ny fastighet ej klar)
Markägarkategori	staten (Naturvårdsfonden)
Gräns	se karta bilaga 1. Reservatsgränsen följer den blivande fastighetsgränsen. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	122 ha

Markslag

Skogsmark	116 ha
Våtmark	4 ha
Vatten	1 ha
Övrigt	1 ha

<i>Naturtyper</i>		<i>Natura 2000-habitat</i>	
Hällmarkstallskog	19 ha	Västlig taiga (9010)	92 ha
Barrblandskog	73 ha	— ” —	
Barrungskog (15-60 år)	10 ha		
Barrungskog-kalmark (< 15 år)	3 ha		
Barrsumpskog, tallmosse	11 ha	Skogbevuxen myr (91D0)	11 ha
Öppen mosse och kärr	4 ha	Öppna svagt välvda mossar, gungflyn (7140)	4 ha
Skogsgöl	1 ha	Dystrof sjö (3160)	1 ha
Övrigt; väg, parkering	1 ha		

Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Stolpaberg är beläget på Skäftesfallsplatån, en höglänt berggrundsplatå på gränsen mellan de östra delarna av Kronobergs och Jönköpings län. Högsta punkten i reservatet är ”berget Stolpaberg” som ligger 290 meter över havet. Platån karaktäriseras av en småbruten berggrundsytta med ett tunt täcke av morän. Berget går i dagen på flera ställen. Berggrunden utgörs av granit. Reservatsområdet kantas i väster och öster av de två långsträckta myrarna Hultamyren med Hultagölen och Långemossen. I övrigt omges reservatet av skogsmark. Stolpaberg ligger inom Emåns huvudavrinningsområde.

Historik och markanvändning

Området utgjordes av skogs- och myrmark på 1950-talet och det har troligen varit utmark även längre tillbaka. I nordväst däremot har det legat ett torp, ”Isingtorp” (fornlämning Lemnhult 104:1). Skogen i de yttre delarna av reservatsområdet har brukats, även i sen tid. I hällmarksområdet i reservatets mitt är däremot spåren av mänsklig aktivitet knappt märkbara.

Växt- och djurliv

Kärnan i reservatet, ”berget Stolpaberg”, utgörs av äldre naturskogsartad hällmarkstallskog. Runtomkring växer framförallt äldre grandominerad barrskog på frisk mark, omväxlande med gransumpskog, tallmosse och ungsogar av gran eller tall. Det förekommer ett visst inslag av lövträd, mestadels björk men även enstaka aspar, sälgar och rönnar. Förekomsten av död ved är i de äldsta bestånden måttlig-god, både av stående torrakor och liggande lågor. Hultamyren består till största delen av öppna kärmader och gungflyn kring Hultagölen. Mängden träd, främst björk och tall, ökar ju längre från gölen man kommer. Långemosse är en långsmal plan kärryta. De öppna delarna domineras av starr och vitmossor, medan det mot kanterna övergår i tallrismosse med skvattram.

Området är inte inventerat på arter. På talltorrakor finns knappnålslavar och de äldre granarna är bitvis draperade med hänglavar. Det finns uppgift om en tjäderlekplats inom reservatsområdet. Sparvuggla finns noterat i omgiv-

ningarna kring reservatet och det är inte otänkbart att den går att finna även i reservatet. Ett annat artfynd från omgivningarna är ullticka, en rödlistad svamp, som också skulle kunna finnas eftersom lämpligt substrat finns att tillgå.

Naturreservatet Stolpaberg ingår i ett barrdominerat landskap med flera skyddade områden inom 5 km avstånd. De största utgörs av naturreservaten Stora och Lilla fly samt Svarta håls vildmark.

Friluftsliv

Stolpaberg är inget känt friluftsområde och lockar idag främst svamp- och bärplockare.

Dokumentation

Fornlämningsregistret. Riksantikvarieämbetet.

Franzén, L. 1994. Våtmarker i Vetlanda kommun. Meddelande 10/94.
Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. *Natur i Jönköpings län*.

SGU serie Ae 147. Jordartskartan 6F Vetlanda SV.

SGU serie Af 170. Berggrundskarta 6F Vetlanda SV.

Skogsvårdsstyrelsen, 1993. Nyckelbiotopsinventering.

Mål och föreskrifter för skötsel av reservatet

Övergripande mål med skötseln

Skötseln av naturreservatet ska syfta till

- * att bevara och utveckla skogens naturskogskaraktär och de strukturer och arter som hör till en naturskog
- * att bevara områdets vildmarkskaraktär, vilket främst gäller hällmarksområdet i den centrala delen av reservatet

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Skötselområde 1 är indelat i delområden med olika skötselåtgärder. För hela skötselområde 1 gäller långsiktigt samma bevarandemål. Skötselområde 2 är indelat i delområden utifrån naturtyp. Delområdena framgår av skötselplan-kartan, bilaga 2a.

Skötselområde 1 Barrskog	105 ha
Naturtyp:	
Hällmarkstallskog	19 ha
Barrblandskog	73 ha
Barrungskog (15-40 år)	10 ha
Kalmare (0-15 år)	3 ha
Natura 2000-habitat:	
Västlig taiga	92 ha

Skötselområdet utgörs av gammal naturskogsartad hällmarkstallskog som omges av äldre grandominerad barrskog på frisk mark. Det förekommer ett visst lövinslag, mestadels björk men även enstaka aspar, sälgar och rönnar. Ungskogar av gran eller tall ingår och ligger främst i den västra delen av reservatet. Det ligger små öppna eller skogsbevuxna våtmarker insprängda i barrskogen. Våtmarker mindre än ett halvt hektar ingår i skötselområde 1.

Bevarandemål¹

- Utbredningen av barrnaturskog ska vara minst 92 ha och öka till 105 ha. Skogen ska hysa en artrikedom av mossor, lavar, svampar och vedskalbaggar knutna till barrnaturskog.
- Tall ska utgöra minst 70 % av virkesvolymen inom hällmarksområdet och minst 45 % inom hela skötselområdet 1.
- Lövträd ska utgöra minst 5 % av virkesvolymen.
- Död ved ska förekomma med minst 20 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm), varav minst 2 m³/ha utgörs av grova lågor och torrträd (diameter > 20 cm).
- Tjäder ska finnas med minst 1 kull kycklingar varje år (inom hela reservatet).

Skötselåtgärder

- Inom skötselområdet 1 gäller så lite ingrepp som möjligt, där inget annat anges.
- *Delområde 1a:* rök kalmare-ungskogsbestånden (< 15 år) i syfte att gynna en hög andel lövträd och uppkomst av nya tallar. Åtgärder bör vara genomförda senast 2010 och kan därefter återupprepas vid behov.
- *Delområde 1b:* luckhugg barrungskogsbestånden (15-40 år) för att öka naturvärdet. En lucka bör vara ca 30 x 30 meter. Eventuell förekomst av lövträd sparas. Av det som avverkas lämnas minst 5 m³ sk till liggande död ved. Om det är möjligt kan övrigt virke forslas bort. Ringbarka ca 5

¹ Bevarandemål anges för att mäta och följa upp den biologiska kvaliteten. Ofta saknas bra kunskapsunderlag för vad som är god biologisk kvalitet. Ny kunskap kan därför medföra att de uppsatta målnivåerna ändras. Avvikelse från uppsatta bevarandemål behöver inte resultera i omedelbara skötselåtgärder.

barrträd, i första hand gran, per hektar. Åtgärderna bör vara genomförda senast 2010.

- *Delområde 1c:* övriga kulturpräglade bestånd (kalmark) har bedömts uppnå naturvärden utan åtgärd. Vid behov kan dock åtgärder för att gynna förekomsten av lövträd och tall utföras.
- Naturvårdsbränning kan vara en lämplig skötselmetod för att bibehålla områdets naturvärden. Möjligheterna att bränna delar av skogen, i första hand de mer kulturpräglade bestånden, ska först utredas av bränningsexpert. Om reservatet prioriteras för naturvårdsbränning ska genomförandet planeras med räddningstjänsten samt regleras i detalj i avtal med utföraren av bränningen. Avverkning av träd kan bli aktuellt innan en eventuell bränning genomförs. Information kring bränningen ska ske.
- *Isingtorp:* kulturlämningar kring torpet Isingtorp får röjas fram.
- *Vägen:* vägen genom reservatets södra del får hållas öppen och framkomlig.
- *Förbättrat kunskapsunderlag:* inventering av vedlevande skalbaggar, vedsvampar samt av fågelfaunan ska genomföras och ligga till grund för lämpliga bevarandemål.

Skötselområde 2 – Skogbevuxen myr, öppen myr och göl		16 ha
Naturtyp:	Barrsumpskog, tallmosse	11 ha
	Öppen mosse	4 ha
	Göl	1 ha
Natura 2000-habitat:	Skogbevuxen myr (91D0)	11 ha
	Öppna svagt välvda mossar, gungflyn (7140)	4 ha
	Dystrof sjö (3160)	1 ha

Reservatsområdet kantas i väster och öster av de två långsträckta myrarna Hultamyren med Hultagölen och Långemossen. Det ligger dessutom små våtmarker insprängda i barrskogen, där de som är större än ett halvt hektar har avgränsats på kartan och ingår i skötselområde 2.

Bevarandemål¹

- Utbredningen av barrsumpskog/skogbevuxen mosse ska vara 11 ha och får endast förändras som ett resultat av naturliga processer.
- Utbredningen av öppen mosse ska vara 4 ha och får endast förändras som ett resultat av naturliga processer.
- Utbredningen av dystrof sjö ska vara 1 ha och får endast förändras som ett resultat av naturliga processer.
- Hydrologin ska vara naturlig och opåverkad.
- Död ved (lågor och torrträd, diameter >10 cm) ska förekomma med minst 15 m³/ha i barrsumpskogen.

- Naturtyperna ska ha en naturlig artsammansättning.
- Tjäder ska finnas med minst 1 kull kycklingar varje år (inom hela reservatet).

Skötselåtgärder

- Inga.

Friluftsliv och gränser

Bevarandemål

- Naturreservatets gränser skall vara markerade och röjda.
- En parkeringsplats för ca 4 bilar ska finnas i reservatet.
- Två informationstavlor som innehåller karta över området, information om reservatets naturvärden och reservatsföreskrifter för allmänheten ska finnas i reservatet.
- En ca 2 km lång strövstig ska finnas.

Skötselåtgärder

- Reservatsbrickor ska sättas upp utmed gränsen inom ett år efter att detta beslut har vunnit laga kraft. Gränsen norr om Hultagölen ska röjas klart.
- En parkeringsplats ska anläggas i reservatets norra del (se bilaga 2a). Vägen till reservatet ska vara framkomlig för biltrafik.
- En informationstavla ska iordningställas och placeras vid parkeringen. Ytterligare en informationstavla ska placeras där vägen korsar reservatets södra gräns.
- En ca 2 km lång strövstig ska anläggas genom reservatet med start och mål vid parkeringen.

Dokumentation och uppföljning

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

En fördjupad uppföljning av reservatets värden (natur- och friluftslivsvärden) och de uppsatta bevarandemålen ska ske. Bevarandemålen behöver kompletteras på artnivå. Uppföljningen ska ske enligt metoder och tidsplaner för gällande uppföljningsprogram, vilket för närvarande innebär att uppföljning ska ske inom ramen för de nationella Basinventerings- och Uppföljningsprojekten.

Kunskapen om förekomsten av arter i området behöver förbättras. Särskilt intressant är det att öka kunskapen om förekomsten av vedlevande svampar och skalbaggar, samt om fågelfaunan.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder samt finansiering

Åtgärd	Var	När / intervall	Prioritet	Finansiering
Gränsmarkering och gränsröjning	Yttergräns	Inom ett år efter att detta beslut har vunnit laga kraft	1	Reservatsanslag
Anlägga parkeringsplats	Angiven P-plats på karta	Inom ett år efter att detta beslut har vunnit laga kraft	1	Reservatsanslag
Ta fram och sätta upp informations-skylt	Parkeringen, södra infarten	Inom ett år efter att detta beslut har vunnit laga kraft	1	Reservatsanslag
Underhåll av väg till parkering	Norr om P-plats	Vid behov	1	Reservatsanslag
Anlägga strövstig	1	Inom ett år efter att detta beslut har vunnit laga kraft	3	Reservatsanslag
Röja fram lövträd och tall	1a	Senast 2010 och därefter vid behov	2	Reservatsanslag
Luckhugga och ringbarka	1b	Senast 2010	2	Reservatsanslag
Artinventering	1	Senast 2010	2	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	Enligt tidsplan för Basinventerings- och Uppföljningsprojekten	1	Projektmedel

Prioritering av föreslagna åtgärder och intervall för genomförande.

(1) högsta prioritet, (2) hög prioritet, (3) lägre prioritet

Bilagor

2a Skötselplankarta

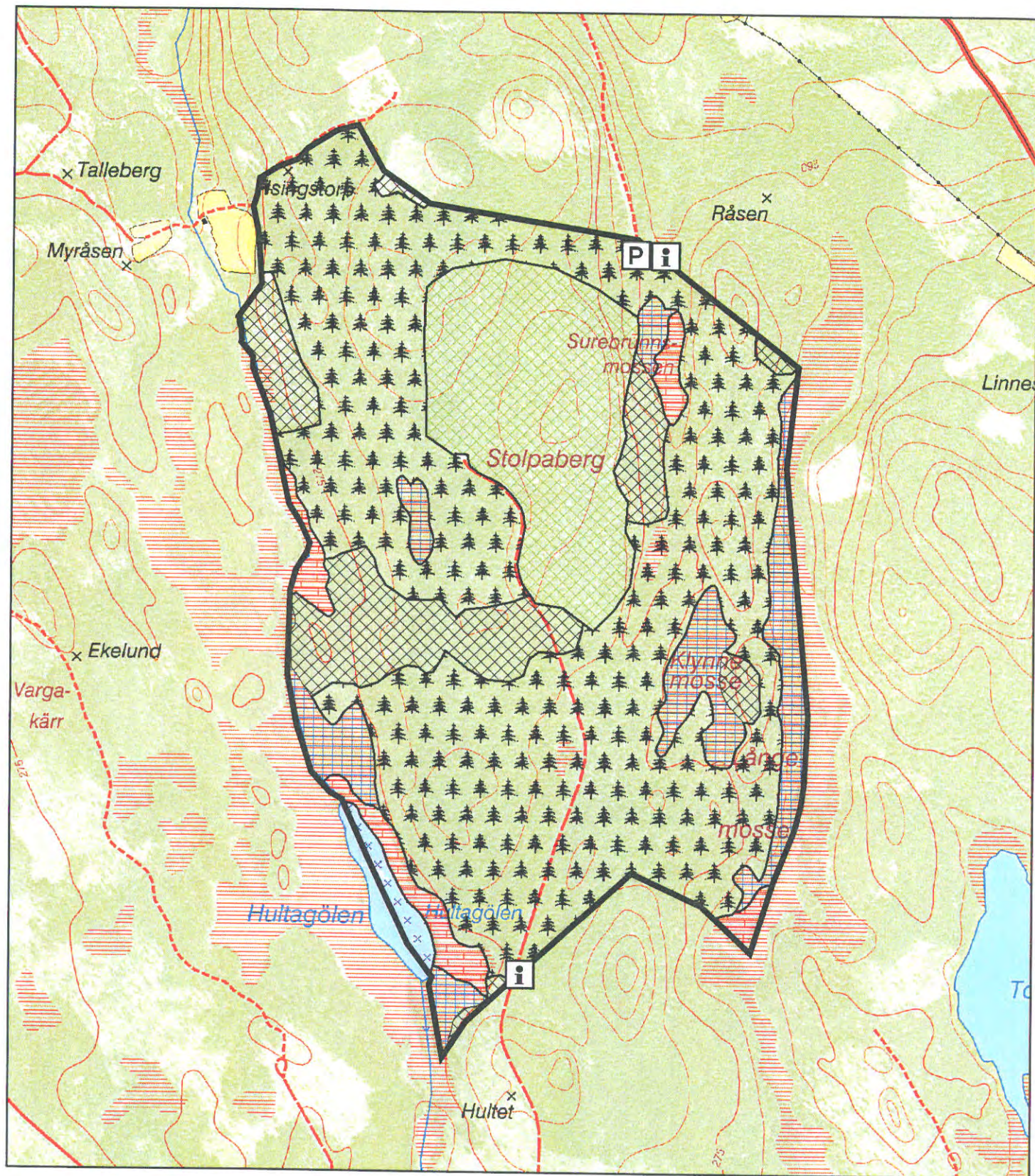
Naturreseptatet Stolpaberg

Bilaga 2a

Skötselplankarta

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2006-03-17, dnr 511-7115-04

	Reservatsgräns	Naturtyps- och skötselområden
	Informationsskylt	 1 Hällmarkstallskog
	Parkering	 1 Äldre barrskog
		 1a-1c Ungskog, kalhygge
		 2 Sumpskog
		 2 Öppen mosse
		 2 Vatten

1:10 000

© Lantmäteriet 2006. Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188F.

Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning. Lantmäteriverket 1999-09-16.

